

Дні Еўрапейскай спадчыны ў Беларусі

European Heritage Days in Belarus

2016

Cnadulla i bedbl The Heritage And Knowledge

Культурная спадчына — шматаспектная і мнагагранная з'ява, бо яна не толькі захоўвае памяць нацыі, звязвае розныя стагоддзі і розныя пакаленні, але і выступае фактарам яднання еўрапейскай, а шырэй — сусветнай супольнасці. Гэта знаходзіць пацвярджэнне ў дзеянні міжнародных арганізацый, прыняцці канвенцый, заключэнні міжнародных дагавораў і дэкларацый, рэалізацыі рэгіянальных праграм і праектаў у сферы захавання, аховы і падтрымкі здабыткаў культуры.

Сярод такіх праектаў ганаровае месца займаюць **Дні Еўрапейскай спадчыны** — сумесная акцыя Савета Еўропы і Еўрапейскай камісіі. Ужо больш трох дзесяцігоддзяў у краінах Еўропы, якія падпісалі Еўрапейскую культурную канвенцыю, штогод на пачатку восені ладзяцца святочныя мерапрыемствы, накіраваныя на абуджэнне цікавасці грамадства да багацця і ўнікальнасці культурнай спадчыны кантынента. Культурныя мерапрыемствы

падкрэсліваюць мясцовыя традыцыі, архітэктуру і творы мастацтва, але больш шырокая мэта заключаецца ў тым, каб зацікавіць грамадзян жыць разам у гармоніі, нягледзячы на існуючыя адрозненні ў культурах і мовах.

Рэспубліка Беларусь падпісала Еўрапейскую культурную канвенцыю 18 кастрычніка 1993 г. і стала актыўнай удзельніцай Дзён Еўрапейскай спадчыны. Кожны год краіны-ўдзельніцы прапануюць уласныя тэмы для міжнароднага праекта, але ўсе яны падпарадкаваны адзінаму дэвізу «Еўропа — наша агульная спадчына».

Праграма Дзён Еўрапейскай спадчыны ўключае

мерапрыемствы, якія будуць цікавымі шырокай

грамадскасці, асабліва моладзі і школьні-

кам. Галоўнымі мэтамі акцый з'яўляюцца павышэнне дасведчанасці грамадзян у багатай культурнай спадчыне і разнастайнасці краін Еўропы; разуменне ролі і месца культурнай спадчыны сваёй краіны сярод еўрапейскіх культур; інфармаванне грамадскасці і мясцовых улад аб неабходнасці абароны культурнай спадчыны ад новых пагроз, звязаных з сацыяльнымі і эканаміч-

нымі праблемамі.

Cultural heritage is a multidimensional and multifaceted phenomenon, since it not only preserves the memory of the nation, connects different ages and different generations, but is also an integrating factor in the European and, further, in the global community. This is manifested by international organizations' activities, the adoption of conventions, the international treaties and declarations signatures, the implementation of regional preservation programs and projects, safeguard and support of cultural assets.

The flagship initiative among these is the **European Heritage Days**, a joint undertaking of the Council

of Europe and the European Commission. Over more than three decades the European countries-signatories of the European Cultural Convention have arranged festive events annually in early autumn with the aim of awakening public interest in the richness and uniqueness of the cultural heritage of Europe. The cultural events highlight the local traditions, architecture and works of art, but their far reaching aim is to encourage people to live together in harmony despite the differences in cultures and languages.

The Republic of Belarus signed the European Cultural Convention on 18

October 1993 and consequently joined the celebrations of the European Heritage Days. Each year, the participating countries have been offering their own theme for the international project, but they all have been integral to the common motto "Europe Is Our Common Heritage".

The European Heritage Days Program offers events that will appeal to the general public, especially young people and school students. The activities aim to increase citizens' awareness of the rich cultural heritage and diversity of the countries of Europe; to better understand the role and place of the cultural heritage of their own country in the context of European cultures; to inform the public and local authorities about the need to safeguard the cultural heritage against new threats associated with social and economic challenges.

«Еўрапейская камісія і Еўропы актыўна падтрымліваюць нацыянальныя праграмы Дзён Еўрапейскай спадчыны, што ажыццяўляюцца намаганнямі мясцовых рэгіянальных арганізатараў, якія яднаюць свой талент і энергію, каб зрабіць гэты праект рэальнасцю. Дзякуючы такому супрацоўніцтву колькасць адкрытых месцаў і арганізаваных імпрэз павялічваецца кожны год; на 2016 год чакаецца ўдзел больш за 20 мільёнаў наведвальнікаў. Гэта дазволіць грамадскасці лепш vсвядоміць той факт, што культурусвядоміць тои факт, што культурная спадчына — гэта стратэгічны рэсурс для грамадства і эканомікі Еўропы, а таксама цудоўны сродак для ацэнкі багацця еўрапейскай культуры напярэдадні Еўрапейрэсурс для грамадства і эканомікі культуры напярэдадні Еўрапейскага года (аховы) культурнай спадчыны, які пройдзе ў 2018 г.»

> Карэл Бартак, начальнік аддзела культуры Еўрапейскай камісіі

«The European Commission and the Council of Europe are committed to supporting national heritage days programmes which join forces with regional and local organisers — who have a lot of dedication and talent in order to make this project a reality. Thanks to this cooperation, more sites are made accessible and more events are organised every year; for 2016 more than 20 million visitors are expected to participate. This will further enhance public awareness of cultural heritage as a strategic resource for Europe's society and economy, and stimulate the appreciation of the richness of the European cultures in the run up to the European Year of Cultural Heritage to be held in 2018».

> Karel Bartak, Head of Culture Unit, European Commission

Тэма Дзён Еўрапейскай спадчыны ў 2016 г. у нашай краіне— «Спадчына і веды».

Абранне гэтай тэмы ў якасці вядучай абумоўлена тым вялікім інфармацыйным і адукацыйным патэнцыялам, якім валодае культурная спадчына. Яна — крыніца ведаў пра гістарычнае мінулае, культурныя здабыткі краіны, пра людзей, якія яе стваралі, а таксама пра нас саміх, іх нашчадкаў.

Культурная спадчына — гэта духоўны патэнцыял нацыі, выразнік яе светапогляду і ідэнтычнасці, маральных паводзінаў. Менавіта ў кантэксце спазнання і разумення спадчынных здабыткаў

адбываецца працэс ідэнтыфікацыі як кожнага чалавека паасобку, так і нацыі ў цэлым. Веданне, хто ты, адкуль, што сабой уяўляешь, вызначае месца сярод іншых супольнасцей, выхоўвае павагу і цікавасць да куль-

турнай самабытнасці і разнастайнасці, спрыяе ўстанаўленню і развіццю сацыяльных, адукацыйных, міжкультурных стасункаў.

Гарады і мястэчкі могуць быць маленькімі, але іх гісторыя — ніколі. У кожнага месца ёсць свой непаўторны лёс і свая памяць. Гэты духоўны капітал старажытныя рымляне называлі «геніем месца». Ужо тады, тысячы год таму, людзі ведалі, што нельга заняволіць народ, які цэніць і памятае сваё мінулае.

Сёння гістарычныя цэнтры гарадоў ізноў становяцца месцам прыцягнення і камунікацыі многіх пакаленняў людзей незалежна ад іх рэлігійных, палітычных і сацыяльных адрозненняў, што сведчыць яшчэ аб адной уласцівасці культурнай спадчыны. Яна — тое, што аб'ядноўвае, спрыяе дыялогу і паразуменню між людзьмі.

Культурныя каштоўнасці набываюць новае жыццё ў сучасным свеце. Яны лёгка ўключаюцца ў сучасны кантэкст і жывую тканіну месца. Яркімі прыкладамі творчага ўдзелу мінулага ў сённяшнім жыцці з'яўляюцца аднаўленне гістарычнага цэнтра ў Мінску, праект па рэвіталізацыі мастацкай спадчыны творчага авангарднага аб'яднання «УНОВИС» у Віцебску.

The theme of the 2016 European Heritage Days is **The Heritage And Knowledge**.

The choice of this lead theme was prompted by the enormous information and educational potential embedded in cultural heritage. It is a source of knowledge about the historical past and the cultural assets of the country, about the people who created it, as well as about ourselves, their descendants.

The cultural heritage is the spiritual potential of the nation, the epitome of its ideology and identity, its moral behavior. It is in the context of knowing and understanding of the inherited assets that the process of self-identification both of every individual and the nation as a whole occurs. The awareness of who we are, where we originate from, what our essence is determines our place among other communities, fosters respect and interest towards the cultural identity and diversity and promotes social, educational, intercultural relations.

Cities and towns may be small, but not their history. Each locality has its own unique destiny and its own memory. This spiritual capital was dubbed "the genius of the place" by the ancient Romans. Even then, a thousand years ago, people knew that it was impossible to enslave a people who appreciated and remembered their past.

Today, the historic centers of towns again are becoming attractions and communication hubs of many generations, regardless of their religious, political and social differences, which testifies to one property embedded in cultural heritage: it is something that unites, encourages dialogue and mutual understanding among people.

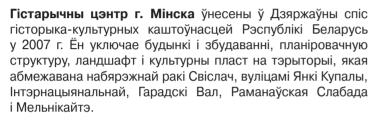
Cultural values acquire a new life in the modern world. They can be easily incorporated in the modern context and the living texture of the locality. Some vivid examples of the creative involvement of the past into the modern life can be observed in High Town in Minsk, and also in the artistic and pedagogical legacy of the UNOVIS avant-garde creative association, which dates back to the beginning of the 20th century in Vicebsk.

Амаль тысячу год на гэтай тэрыторыі фарміравалася гарадская прастора. Веды пра гістарычны цэнтр горада дазваляюць прасачыць летапісную гісторыю краіны з часоў бітвы на Нямізе і пабудовы Мінскага замка ў XI ст. да росквіту Верхняга рынку ў XVI — XVIII стст., пераўтварэння яго ў Саборную плошчу ў XIX ст. і ў Верхні горад з плошчай Свабоды ў XX ст.

плошчу ў XIX ст. і ў Верхні горад з плошчай Свабоды ў XX ст. Ансамбль забудовы Верхняга горада, які фарміраваўся на працягу XVI — пачатку XX ст., — выдатная з'ява ў гісторыі горадабудаўніцтва. На малой тэрыторыі канцэнтравалася вялікая колькасць дамінант, што абумовіла насычанасць архітэктурнай кампазіцыі. У прасторавай структуры ансамбля спалучаліся ўласцівасці сярэдневяковай і рэнесансна-барочнай горадабудаўнічых культур. Асноўная ж частка ансамбля характарызавалася размяшчэннем будынкаў у артаганальнай сістэме ўзаемазвязаных планіровачных восей. Пры гэтым вертыкальная кампазіцыя забудовы вызначалася шматвежавым сілуэтам з рознымі па характару дамінантамі, маляўнічымі аб'ёмамі рознай вышыні. У канцы XVIII — першай палове XIX ст. у вырашэнні культавых будынкаў пераважала барока; іх аблічча дапаўнялася асобнымі дамінантамі ў формах рэнесансу (царква Святога

The **historical center of Minsk** was inscribed on The State Register of Historical and Cultural Values of the Republic of Belarus in 2007. It incorporates buildings and structures, urban layout and infrastructure, landscape and the cultural layer on the territory within the boundaries formed by the promenade along the river Svisloš and Janka Kunala, Internacyjnaja Haradski Val

the river Svislač and Janka Kupala, Internacyjnalnaja, Haradski Val, Ramanaŭskaja Slabada and Mielnikajte Streets.

The formation of the urban space in that place has been evolving for almost a thousand years. The information reflected in the history of the city center allows to trace the country's recorded history since the time of the Niamiha River Battle and the construction of Minsk Castle in the 9th century to the flourishing of the market in High Town in the 16-18th

centuries, its further transformation into Cathedral Square in the 19th century and later into High Town with Svabody Square in the 20th century.

The ensemble of **High Town buildings**, which was formed between the 16th and early 20th centuries. is remarkable in the history of urban development. The small area featured a concentration of a great number of landmarks, which formed a rich architectural composition. The spatial structure of the ensemble combined the properties of the Medieval and the Renaissance-Baroque town planning cultures.

The irregular layout of its north-eastern part was the outcome of the natural development in the late Middle Ages. The main part of the ensemble, however, is characterized by placing the buildings along an orthogonal system of interrelated planning axes. Its vertical structure has a multi-turreted silhouette with a variety of dominants, picturesque shapes of different heights. At the end of the 18th — first half of the 19th centuries, the architectural solutions for the cult buildings were dominated by the Baroque style and their appearances were complemented by special impacts from the Renaissance (the Holy Spirit Church) and the Classicism (the Town Hall).

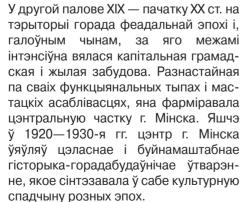

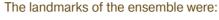
Асноўнымі збудаваннямі ансамбля з'яўляліся:

- ратуша, упамінанне аб якой сустракаецца ўпершыню ў канцы XV ст., адбудоўвалася ў XVI і XVII стст., 1744 г., канцы XVIII і першай палове XIX ст.;
- гасціны двор, які згаданы ў XVI ст. і працягваў будавацца да пачатку XX ст.;
- комплекс мужчынскага і жаночага базыльянскіх манастыроў першай паловы XVII ст. з царквой Святога Духа;
- езуіцкі калегіум другой паловы XVII XVIII ст. з самым буйным у г. Мінску храмам, асобнай званіцай і развітым комплексам іншых пабудоў;
- мужчынскі і жаночы бернардзінскія кляштары першай паловы XVII XVIII ст. з барочнымі касцёламі;
- дамініканскі кляштар таго ж часу, які меў своеасаблівую браму перад галоўным фасадам храма;
- будынак гарадскога тэатра канца XVIII ст., рэканструяваны на працягу XIX і ў пачатку XX ст.;
- гасцініца пачатку XIX ст., перабудаваная ў 1884 г. і, у стылі мадэрн, у 1906—1908 гг., якая атрымала назву «Еўропа» і стала найбуйнейшым грамадзянскім будынкам г. Мінска;
- жылыя дамы, у тым ліку ўзор гарадскога сядзібнага комплексу XVIII ст. з парадным дваром.

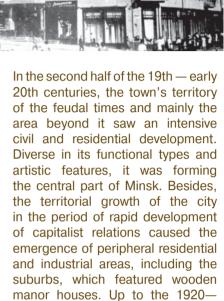
У складаныя ваенныя і пасляваенныя гады XX ст. значная частка забудовы гістарычнага цэнтра г. Мінска была разбурана.

- the Town Hall, the first mention of which dates back to the late 15th century, was restored in the 16th and 17th centuries, also in 1744, between late 18th century and the first half of the 19th centuries (a historical shopping center), which was first mentioned in the 16th century and was developed until the beginning of the 20th century;
- the complex of the Basilian monastery and nunnery of the first half of the 17th century with the Holy Spirit Church;
- the Jesuit Collegium of the second half of the
 17th and the 18th centuries with a church, the
 largest in Minsk, a separate bell tower and a developed set of other buildings;
 20th centuries, the town's territory
- the Bernardinian monastery and nunnery of the first half of the of the feudal times and mainly the 17th and 18th centuries with churches in the Baroque style; area beyond it saw an intensive
- the Dominican monastery of the same period, which used to have a special gate in front of the main facade of the church;
- the building of the City Theatre of late 18th century, which was artistic features, it was forming reconstructed in the 19th and early 20th centuries; the central part of Minsk. Besides,
- the building of a hotel, the beginning of the 19th century, which was rebuilt in 1884 and later, in 1906—1908 in the Art-Nouveau style; it was named "Europe" and became the largest civil construction in Minsk; the territorial growth of the city in the period of rapid development of capitalist relations caused the emergence of peripheral residential
- the synagogue of the 18th century;
- residential houses, including a specimen of urban manors of the 18th century with a front yard. suburbs, which featured wooden manor houses. Up to the 1920—

During the adversities of the wars and postwar times of the 20th century, a significant part of the buildings in the historical center of Minsk were destroyed.

1930s, the center of Minsk remained

a vast coherent historical and urban

space, synthesizing the cultural

heritage of different epochs.

У XXI ст. Верхні горад, як і ўвесь гістарычны цэнтр, крок за крокам аднаўляецца. На месцы некалі страшных сваім запусценнем руін паўсталі архітэктурныя збудаванні мінулых часоў, рэстаўруюцца і рэканструюцца будынкі, якія захаваліся. Многія мінчане і госці сталіцы прыходзяць сюды пагуляць па выбрукаваных каменем вузкіх вулачках і маленькіх панадворках, дзе размясціліся музеі, крамкі, кавярні, музычная школа, замежныя амбасады, банкі.

скім жыцці папярэдніх стагоддзяў. Такімі аб'ектамі на тэрыторыі Верхняга горада былі будынкі Мінскай гарадской ратушы, гасцініцы «Еўропа», царквы Святога Духа. У працэсе рэканструкцыі, праведзенай у 2000 — пачатку 2010-х гг., у абліччы гэтых будынкаў узнавіліся рысы архітэктуры готыкі, рэнесансу, барока, класіцызму, ма-

цэртнай залы ў адшліфаваных стагоддзямі традыцыях дазволіла ўзнавіць ключавыя кампаненты гістарычнага асяроддзя архітэктурнага ансамбля плошчы Свабоды.

Асноўнымі падыходамі да аднаўлення аблічча забудовы Верхняга горада з'яўляюцца гістарычная рэканструкцыя з аднаўленнем аб'ектаў, што захаваліся і выступаюць знакавымі элементамі

прасторы гістарычнага цэнтра Мінска; узвядзенне новых аб'ектаў з захаваннем характару гістарычнай забудовы, выкарыстаннем прыёму стылізацыі. Пры

гэтым, незалежна ад падыходу да рэгенерацыі забудовы, пераўтварэнне гістарычнай архітэктурнай прасторы ажыццяўляецца на прынцыпах цэласнасці асяроддзя, шляхам гарманізацыі аб'ектаў, захавання гістарычнага каларыту забудовы, адпаведнасці сусветным тэндэнцыям арганізацыі турыстычных зон у гістарычных цэнтрах гарадоў, увасаблення ў пабудовах сучасных эстэтычных уяўленняў грамадства і навуковатэхнічных дасягненняў.

In the 21st century High Town, as well as the entire historical center of the city have been recovering step by step. On the sites of the ruins, which used to be dreadful in their deterioration, the architectural constructions of the past have been raised anew, and the surviving buildings have been continuously restored and reconstructed. Many dwellers Minsk and visitors come here to take

a walk along the cobblestone narrow streets and look into the cosy courtyards, which boast museums, little shops, cafs, a musical school, foreign embassies, banks, etc.

A key approach to the formation of Minsk's historical center is keeping it as close to the historical archetypes as possible and restoring the large-scale sites that played an important role in the city's life in the previous centuries. Such objects in High Town are: the Town Hall, the Europe Hotel, the Holy Spirit Church. During the reconstruction of the 2000s — early 2010s, these buildings were built anew to reflect the architectural features of the Gothic style, Renaissance, Baroque, Classicism, and Art-Nouveau.

The construction of these building: the Town Hall, the hotel, the Children's Philharmonic, in the traditional polished by centuries forms has allowed to recreate the key components of the historical environment of the architectural ensemble in the area of Svabody Square.

The main approaches to the restoration the appearance of High Town is the historical reconstruction through renovation of the surviving iconic sites, which are the key elements of the space in the historical center of Minsk; the construction of the new sites, which preserve the character of the historical town, pastiche. At the same time, regardless of the approach applied to the regeneration of the buildings, the transformation of the historical architectural space abides by the principles of integrity of the area, is performed by means of harmonizing the sites and preserving the historical

features of the buildings, is consistent with the global trends in the organization of the tourist areas in the historical centers of cities and pursues incorporation of the contemporary aesthetic ideas and technological advancement into the buildings.

Адной з крыніц ведаў аб гісторыкакультурнай спадчыне з'яўляюцца багатыя музейныя калекцыі. «Філакартыя», калекцыя са збору Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь, налічвае каля 10 тыс. адзінак захоўвання. У ёй прадстаўлены паштоўкі пачынаючы з 90-х гг. XIX ст. Выкананы яны на паперы, дрэве, кардоне, тканіне ў разнастайных тэхніках: шляхам тыпаграфскага друку, фотадруку, малюнку, выпальвання.

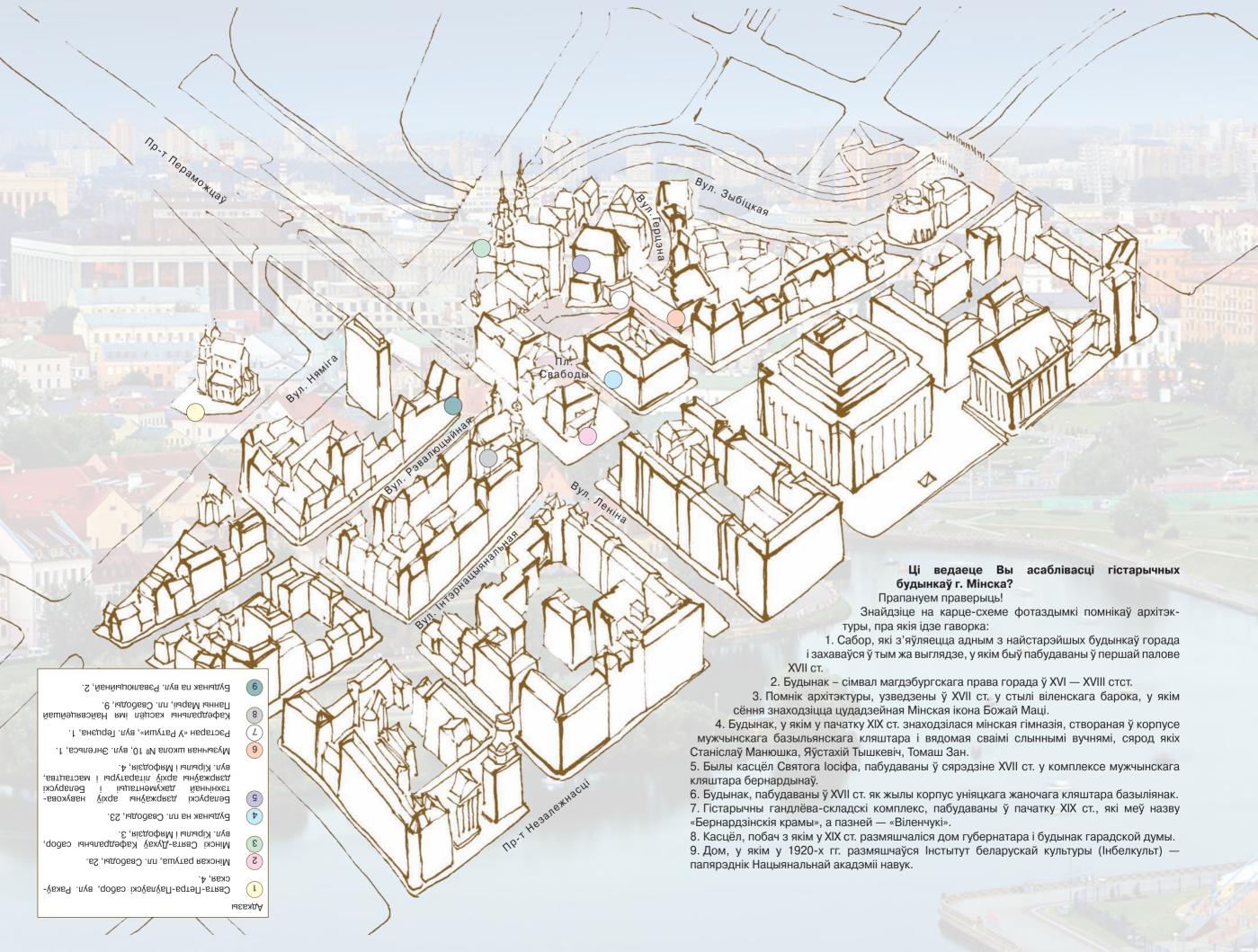
Паштоўкі — музейныя прадметы, якія ўтрымліваюць вялікі аб'ём інфармацыі. Гістарычную каштоўнасць прадстаўляюць паштоўкі пачатку XX ст. з выявамі гарадоў і мястэчак Беларусі. Яны выйшлі ў выдавецтвах беларускіх гарадоў, а таксама Масквы, Пецярбурга, Стакгольма, Берліна. Калекцыя актыўна выкарыстоўваецца пры арганізацыі выставак, для ілюстравання друкаваных выданняў, вывучаецца даследчыкамі.

One of the sources of knowledge about the historical and cultural heritage is the wealth of museum collections. The **Philocard Collection** of the National History Museum of the Republic of Belarus counts about 10 thousand items. It boasts the range of cards beginning from the 1890s, which were created on paper, wood, cardboard, fabric in a variety of techniques: by letterpress print, photo print, drawing, burning, etc.

Postcards are museum objects that store a great amount of information. The postcards of the early twentieth century are of a significant historical value, as they represent the images of the cities and towns of Belarus. They were issued by publishers in some Belarusian cities, Moscow, St. Petersburg, Stockholm and Berlin. The collection is used in to arrange exhibitions, to illustrate publications, and by researchers.

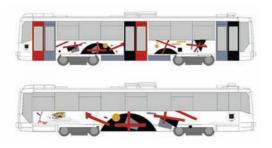

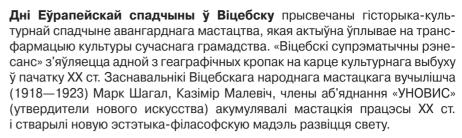

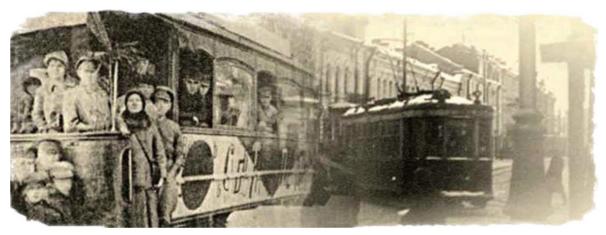

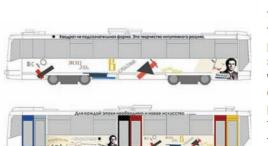
Праекты, народжаныя ў Віцебску, паўплывалі на сусветнае фарміраванне ўсіх кірункаў выяўленчага мастацтва, літаратуры, архітэктуры, тэатра, тэорыі і навуковага даследавання працэсаў мастацтва, філасофіі, формаўтварэння і мадэлявання гарадской прасторы, выставачна-экспазіцыйных праектаў. Лепшыя сусветныя школы дызайну, сучасных форм рэкламы і візуальнага кода выкарыстоўваюць праграмна-педагагічную спадчыну мастакоў Віцебскай школы.

Сёння ў Віцебску рэалізуеца праект «Гісторыка-культурная спадчына творчага аб'яднання "УНОВИС" — культурны код Віцебска».

The European Heritage Days in Vicebsk are dedicated to the historical and cultural heritage of the avant-garde art, which has been influencing the culture transformations in the contemporary society. The "Vicebsk Suprematist Renaissance" is one of the geographical spots on the map of the cultural explosion in the early twentieth century. The founders of the Vicebsk People's Art College (1918—1923), such as Marc Chagall, Kazimir Malevich, the members of the UNOVIS Association ("The Champions of the New Art") accumulated artistic processes of the twentieth century and created a new aesthetic and philosophical model of the world development.

The projects that were conceived in Vitebsk influenced the formation of all types of fine arts, literature, architecture, theater, theory and research of the processes in art, philosophy, approaches to shaping and modeling urban space, exhibition and exposition projects across the world. The world's best design schools, modern forms of advertising and visual code have been using the programmes and instructional findings they inherited from the artists, who brought to existence Vitebsk art school.

Today Vicebsk is implementing the "UNOVIS Historical And Cultural Heritage As Vicebsk's Cultural Code project".

Навукова-папулярнае выданне

Куратар праекта Н. Хвір Менеджар праекта А. Сташкевіч Укладальнік А. Каліноўска Рэдактары С. Рыбарава.

ладальнік А. Каліноўская дактары С. Рыбарава, Р. Маслоўская афіка М. Рыбарава

Графіка М. Рыбара Вёрстка Ю. Шабан

Фотаздымкі А. Гумінская, А. Дзятко, Ю. Зянькевіч, Т. Мармыш, Т. Матыль

Электронные ресурсы

livingheritage.by, arcp.by, iknigi.net, artvitebsk.by, histmuseum.by, spadchina.by, facebook.com/mini.minsk/

Падпісана да друку 27.09.2016. Фармат $60x84^{1/8}$. Тыраж 100 экз. Заказ

ДУА «Інстытут культуры Беларусі». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/294 ад 18.04.2014. Вул. Каліноўскага, 12, 220086, г. Мінск.

РУП «Інфармацыйна-вылічальны цэнтр Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 2/41 ад 29.01.2014. Вул. Захарава, 31, 220004, г. Мінск.